

Krediidiandjate sektori III kvartali 2019 ülevaade

2019. aasta kolmanda kvartali lõpus tegutses turul 49 krediidasutuste välist krediidiandjat ja 11 krediidasutustega seotud krediidiandjat ning 8 krediidivahendajat.

Krediidiandjate tarbimisläenude koondläenuportfelli jääk kasvas 2019. aasta kolmandas kvartalis tavapärasel tempos 4,1% ehk 44 miljoni euro võrra (võrdluseks: 2018. aasta kolmandas kvartalis 4,3% ehk 41 miljonit eurot) ning ulatus 1,13 miljardi euroni. Aastaga kasvas läenuportfelli jääk 13%. Suurim osa läenumahu kvartaalsest kasvust tuli liisingu (26 miljonit eurot) ja tagatiseta väikelaenu „muu rahalise krediidi“ pealt (17 miljonit eurot).

Põhinäitajad	II kvartal 2019	Muutus	III kvartal 2019
Tarbimisläenude jääk	1 084 mln €	?	1 128 mlrd €
Lepingute arv	471 174	?	487 107
Puhas intressitulu	21,9 mln €	?	25,1 mln €

Krediidasutustega seotud krediidiandjate turuosad moodustas jätkuvalt 82% sektori läenuportfelli jäägist ehk 924 miljonit eurot. Nende hulgas on suurima turuosaga Swedbank Liising 26%, SEB Liising 20% ja Luminor Liising 19%. Ülejäänud 18% turust ehk 204 miljonit eurot on katnud krediidasutuste välised krediidiandjad. Nende hulgas on suurima turuosaga IPF Digital Estonia (3%), Placet Group (2%) ja Creditstar Estonia (2%).

Läenude väljastamise aktiivsuse poolest paistavad rohkem silma krediidasutuste välised krediidiandjad, kes omades küll võrreldes krediidasutustega seotud krediidiandjatega väiksemat (18%) turuosad, väljastasid kolmandas kvartalis kokkuvõtvalt 41% kõigist uutest läenudest ehk 95 miljonit eurot (2018. aasta kolmandas kvartalis ka 41% ehk 68 miljonit eurot). Kokku väljastasid krediidiandjad kolmandas kvartalis 230 miljoni euro ulatuses uusi läene. Väljastatud läenude esikümnesse mahtusid lisaks suurpankade liisingfirmadele sellised krediidasutuste välised krediidiandjad nagu Bondora (4. koht, 7% kogu kolmandas kvartalis väljastatud läenudest), Monefit Estonia (5. koht, 6% väljastatud läenudest), BB Finance (7. koht, 5% väljastatud läenudest), Placet Group (9. koht, 5% väljastatud läenudest) ja Creditstar Estonia (10. koht, 4% väljastatud läenudest). Samas suurim osa krediidasutuste välistest krediidiandjatest jääb läenu väljastamisel tagasihoidlikuks – 38 krediidiandjat on väljastanud kolmandas kvartalis alla 1 miljoni euro, sh 30 krediidiandjat väljastasid alla 300 tuhande euro.

Läenuportfelli kvaliteet, mida Finantsinspeksioon jälgib mahakantud läenude ning üle 30 päeva viivises olnud läenude järgi, on krediidasutustega seotud krediidiandjatel ja krediidasutuste välistel krediidiandjatel väga erinev. Krediidasutuste välised krediidiandjad kandsid 2019. aasta kolmandas kvartalis maha läene summas 2,4 miljonit eurot ehk 1,2% krediidasutuste väliste krediidiandjate läenuportfelliga. Krediidasutustega seotud krediidiandjad kandsid samas maha läene summas 0,8 miljonit eurot ehk 0,09% oma läenuportfelliga.

Krediidiasutuste välise krediidandjate viivises olevad laenud ulatusid 12,5 miljoni euroni ehk 6,1%-ni laenuportfellist. Samas krediidiasutustega seotud krediidandjate viivises olev laenujääk oli 1,4 miljonit eurot ehk 0,2% nende laenuportfellist. Seega krediidiasutuste välise krediidandjate neli korda väiksem laenuportfell on krediidiasutustega seotud krediidandjate laenuportfelliga võrreldes oluliselt kõrgema halbade laenude osakaaluga (7,3% vs 0,24%).

Jälgides viivislaenude viimase 2 aasta dünaamikat on näha, et erinevate järelevalveliste meetmete tulemusel on viivislaenude osakaal krediidiasutuste välise krediidandjate portfellis pidevalt vähenenud.

Peamised arengusuunad ja riskid

- Krediidandjate ja -vahendajate turule sisenemise vastu tunnevad jätkuvalt huvi teiste riikide, sh liikmesriikide ettevõtted.
- Turule sisenemise vastu on huvi näidanud kohalikud kauplused, kelle põhitegevuseks on tarbijale toote või teenuse müümine ja kes praegu pakuvad järelmaksuga tasumise võimalust koostöös mõne krediidandjaga.
- Olulisimaks riskiks krediidandjate tegevuses on jätkuvalt ettevõtjate suutlikkus täita vastutustundliku laenamise nõudeid. Kuna vastutus vastutustundliku laenamise nõuete kohase täitmise eest lasub krediidandja juhtidel, on üheks riskiks krediidandja kui organisatsiooni struktuuriline ülesehitus. Teiseks riskikohaks vastutustundliku laenamise nõuete täitmisel on krediidandja kohustus kontrollida tarbija poolt esitatud teavet. Tulenevalt eelnevast on krediidandjate tegevuse üheks riskikohaks tarbija kohta kogutava teabe kättesaadavus, täielikkus ja tõe vastavus.

[Krediidandjate ja kredidivahendajate sektori kvartali ülevaated](#)

Viimati muudetud 03.01.2020